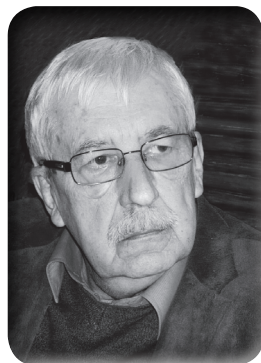

Profesor Piotr Kaczanowski (24 lutego 1944 – 5 kwietnia 2015)

Dnia 5 kwietnia 2015 r. odszedł od nas Pan Profesor Piotr Kaczanowski, wybitny archeolog, którego kariera była ściśle związana z Uniwersytetem Jagiellońskim. Był wieloletnim pracownikiem Instytutu Archeologii UJ, kierownikiem Zakładu Archeologii Epoki Żelaza, prodziekanem, a następnie dziekanem Wydziału Historycznego (1999–2005), członkiem Senatu Jagiellońskiej Alma Mater, a także członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się przede wszystkim na zagadnieniach dotyczących uzbrojenia w okresie rzymskim, szczególnie na obszarze środkowoeuropejskiego „Barbaricum”. Wiele uwagi poświęcał również problematyce kontaktów Imperium Romanum z „barbarzyńską Europą”, w tym napływowi rzymskich importów na ziemie poza granicami państwa rzymskiego. Ten ostatni aspekt zainteresowań Profesora Kaczanowskiego znalazł szczególne odzwierciedlenie w Jego aktywnym udziale w projektach: *Tabula Imperii Romani* (był członkiem Międzynarodowego Komitetu TIR), oraz *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum*. W ramach realizacji pierwszego ze wspomnianych projektów był współautorem tomu *TIR 34 Kraków* (Kraków 2002), obejmującego obszar Polski południowej, części Czech, Słowacji oraz zachodniej Ukrainy. W ostatnich latach przygotowywał do druku tom *Corpusu* poświęcony obszarowi obecnego województwa małopolskiego. Niestety nie doczekał jego publikacji. To zainteresowanie importami pochodzącymi ze świata śródziemnomorskiego wynikało z metody badawczej Profesora, opartej na starannej analizie źródeł archeologicznych. W kontekście napływu importów rzymskich do środkowoeuropejskiego „Barbaricum” Profesor doceniał szczególne znaczenie monety rzymskiej. Znalazło to odzwierciedlenie we wspomnianych, przygotowanych przez Niego tomach *Tabula Imperii Romani* oraz *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum*, w których zebrano i zaprezentowano aktualny stan rejestracji znalezisk monet rzymskich.

FOT. URSZULA SOCHA

W tomach tych znalazły się nie tylko informacje o niepublikowanych wcześniej znaleziskach, lecz również zweryfikowane dane na temat odkryć opisanych wcześniej błędnie lub w niepełny sposób. Znaleziska monetarne i problem napływu monety rzymskiej, i nie tylko rzymskiej, znalazły odzwierciedlenie w rozdziałach autorstwa Profesora w I tomie *Wielkiej historii Polski*¹. W *TIR 34 Kraków* znalazła się m.in. zweryfikowana lista zachowanych monet wchodzących w skład słynnego skarbu denarów rzymskich *Nietulisko Małe I*. Wkład Piotra Kaczanowskiego w poznanie wspomnianego depozytu był jednak znacznie większy. Profesor przyczynił się znacząco do ponownego odkrycia owego skarbu w piwnicy kamienicy przy ul. Szewskiej 25 w Krakowie. Był również członkiem zespołu opracowującego skarb w ramach grantu „Skarb denarów rzymskich z Nietuliska Małego (woj. kieleckie) – największy zachowany skarb denarów rzymskich” przyznanego przez Komitet Badań Naukowych oraz współautorem wstępnej informacji na temat wspomnianego znaleziska². Nie doczekał niestety przygotowywanej intensywnie w ostatnich latach pełnej publikacji depozytu.

Profesor Kaczanowski zaznaczył swoje zainteresowania monetą jako ważnym źródłem archeologicznym również kilkoma cennymi artykułami. Zawdzięczamy mu, jako współautorowi, ważną, krytyczną publikację znalezisk monet rzymskich z osady kultury przeworskiej w Jakuszowicach, uznawanej, również ze względu na znaczącą liczbę znalezisk monetarnych, za jedno z najważniejszych stanowisk tego rodzaju³. Jako autor lub współautor opublikował również znaleziska monet rzymskich z Kryspinowa i Opatkowic⁴. Bardzo ważną publikacją w dorobku Profesora był także artykuł poświęcony odkryciu złotej monety celtyckiej, dokonanemu podczas badań archeologicznych na osadzie kultury przeworskiej w Kryspinowie, wprowadzający do obiegu naukowego to ważne znalezisko⁵. Dla redakcji *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* szczególnie istotny jest w tym kontekście fakt, że kilka z wymienionych publikacji ukazało się na łamach naszego czasopisma i było efektem dobrych kontaktów i współpracy z Profesorem. W trakcie wielu spotkań roboczych niezwykle cenne, krytyczne uwagi Profesora Kaczanowskiego, Jego znakomita znajomość źródeł archeologicznych i pisanych pozwalały na świeże i częstokroć lepsze zrozumienie problemów związanych z napływem starożytnych monet poza granice Imperium. Tych uwag i wiedzy Piotra Kaczanowskiego będzie nam brakowało. Cześć Jego Pamięci.

¹ KACZANOWSKI i KOZŁOWSKI 1998, szczególnie strony 315–322.

² BIBORSKI, BODZEK i KACZANOWSKI 2004.

³ BURSCHE, KACZANOWSKI i RODZIŃSKA-NOWAK 2000.

⁴ Odpowiednio KACZANOWSKI 1997; KACZANOWSKI i RODZIŃSKA-NOWAK 1999.

⁵ KACZANOWSKI 1996.

LITERATURA

- BIBORSKI, M., BODZEK, J. i KACZANOWSKI, P. 2004. „Nietulisko Małe Hoard I Rediscovered – Preliminary Report”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 5: 49–59.
- BURSCHE, A., KACZANOWSKI, P. i RODZIŃSKA-NOWAK, J. 2000. „Monety rzymskie z Jakuszowic” [w:] R. MADYDA-LEGUTKO i T. BOCHNAK (red.), *Superiores Barbari. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Kazimierza Godłowskiego*, Kraków: 101–130.
- KACZANOWSKI, P. 1996. „Złota moneta celtycka z osady kultury przeworskiej w Kryspinowie, woj. Kraków”, *Sprawozdania Archeologiczne* 48: 119–133.
- KACZANOWSKI, P. 1997. „Antike Münzen von Kryspinów”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 2: 84–101.
- KACZANOWSKI, P. i KOZŁOWSKI, J.K. 1998. „Najdawniejsze dzieje ziem polskich (do VII w.)” [w:] S. GRODZISKI, J. WYROZUMSKI i M. ZGARNIAK (red.), *Wielka historia Polski*, t. 1, Kraków.
- KACZANOWSKI, P. i RODZIŃSKA-NOWAK, J. 1999. „Die römischen Fundmünzen aus der Siedlung der Przeworsk-Kultur in Opatkowice (Gemeinde Proszowice, Woiwodschaft Kraków)”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 3/4: 183–200.

JAROSŁAW BODZEK

Adres autora:

Jarosław Bodzek
Gabinet Numizmatyczny
Muzeum Narodowe w Krakowie
ul. Piłsudskiego 12, 31–109 Kraków
e-mail: jbodzek@mnk.pl

In Memory of Professor Piotr Kaczanowski (24 February 1944 – 5 April 2015)

It was with great sadness that we heard of the death of the eminent archaeologist Piotr Kaczanowski on 5 April 2015. Throughout his scholarly career he remained closely associated with the Jagiellonian University. Affiliated with the Institute of Archaeology at the Jagiellonian University for many years, he was head of the Chair of Iron Age Archaeology (*Zakład Archeologii Epoki Żelaza*), Associate Dean and Dean of the Faculty of History in the years 1999–2005, a member of the Jagiellonian University Senate and General Council for Science and Higher Education.

His research interests were focused primarily on the issues of armour and weapons during the Roman period, especially in the territory of the Central-European Barbaricum. He would also devote much of his attention to the subject of the relations between the Roman Empire and “barbarian” Europe, including the influx of Roman coinage into the territories beyond the frontiers of the empire. This latter aspect of Professor Kaczanowski’s scholarly interests was particularly reflected in his active participation in the projects *Tabula Imperii Romani* (he was a member of the TIR’s International Committee) and *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum*. As part of the implementation of the former project, he was a co-author of the volume *TIR 34 Kraków* (Kraków 2002), covering the territories of southern Poland, parts of the Czech Republic, Slovakia, and western Ukraine. In recent years, he had been involved in preparing a volume of the *Corpus* concerning the area of the present-day Lesser Poland Voivodeship (*woj. małopolskie*). Unfortunately, he died before the volume’s publication. Professor Kaczanowski’s preoccupation with the Roman imports derived from his research method based on a thorough analysis of the archaeological sources. In the context of the inflow of the Roman imports into the Central-European Barbaricum, Professor Kaczanowski appreciated the particular significance of Roman coinage, as reflected in the above-mentioned volumes *Tabula Imperii Romani* and *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum*, with listings of the updated records of the finds of Roman coinage. They contain information about many hitherto unpublished coin finds as well as verified data on the finds previously described falsely or incompletely. The coin finds and the question of the inflow of the Roman, and non-Roman, coinage are reflected in the chapters authored by the

Professor in Volume I of *Wielka historia Polski* (“A Great History of Poland”).¹ The *TIR 34 Kraków* contains, among other things, a verified list of the surviving coins from the famous hoard of Roman denarii *Nietulisko Małe I*. However, his contribution to exploring this important deposit was much greater. Professor Piotr Kaczanowski also made a significant contribution to the re-discovery of the hoard found in the cellar of the house at no. 25, Szewska St. in Krakow. He was also a member of the team in charge of exploring and describing the hoard as based on the grant *Skarb denarów rzymskich z Nietuliska Małego (woj. kieleckie) – największy zachowany skarb denarów rzymskich* (“The hoard of Roman denarii from Nietulisko Małe – the largest surviving hoard of Roman denarii”), awarded by the Scientific Research Committee and a co-author of the introductory information on this subject.² The intense efforts on a comprehensive publication concerning this hoard had been in progress for the last several years, but regrettably it was not completed and issued before the Professor’s death.

Several noteworthy articles bear testimony to his great interest in coinage as an important archaeological source. He was a co-author of a very important critical publication of the finds of Roman coins from the Przeworsk culture settlement at Jakuszowice, recognized as one of the most significant sites of this type, also because of the considerable number of coins found there.³ Let us also mention his authorship, or co-authorship, of the publications of the Roman coins found at Kryspinów and Opatkowice.⁴ Another notable publication in the Professor’s academic legacy is his article on a gold Celtic coin found during the archaeological work within the area of the Przeworsk culture settlement at Kryspinów, which made this important coin find known in scholarly circles.⁵ The editors of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* would like to stress the fact that several of the above-mentioned articles have been published in our journal as a result of our very good and rewarding co-operation with Professor Piotr Kaczanowski. During many working meetings, his valuable and insightful comments as well as his excellent knowledge of archaeological and literary sources often allowed us to arrive at a better understanding of the various issues connected with the inflow of coinage across the Roman Empire’s frontier and into the territories called Barbaricum. We shall miss his knowledge and opinions very much. May He rest in peace!

¹ KACZANOWSKI and KOZŁOWSKI 1998, esp. pp. 315–322.

² BIBORSKI, BODZEK and KACZANOWSKI 2004.

³ BURSCHE, KACZANOWSKI and RODZIŃSKA-NOWAK 2000.

⁴ KACZANOWSKI 1997 and KACZANOWSKI and RODZIŃSKA-NOWAK 1999, respectively.

⁵ KACZANOWSKI 1996.

REFERENCES

- BIBORSKI, M., BODZEK, J. and KACZANOWSKI, P. 2004. "Nietulisko Małe Hoard I Rediscovered – Preliminary Report", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 5: 49–59.
- BURSCHE, A., KACZANOWSKI, P. and RODZIŃSKA-NOWAK, J. 2000. "Monety rzymskie z Jakuszowic". In: R. MADYDA-LEGUTKO and T. BOCHNAK (eds.), *Superiores Barbari. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Kazimierza Godłowskiego*, Kraków: 101–130.
- KACZANOWSKI, P. 1996. "Złota moneta celtycka z osady kultury przeworskiej w Kryspinowie, woj. Kraków", *Sprawozdania Archeologiczne* 48: 119–133.
- KACZANOWSKI, P. 1997. "Antike Münzen von Kryspinów", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 2: 84–101.
- KACZANOWSKI, P. and KOZŁOWSKI, J.K. 1998. "Najdawniejsze dzieje ziem polskich (do VII w.)". In: S. GRODZISKI, J. WYROZUMSKI and M. ZGARNIAK (eds.), *Wielka historia Polski*, Vol. 1, Kraków
- KACZANOWSKI, P. and RODZIŃSKA-NOWAK, J. 1999. "Die römischen Fundmünzen aus der Siedlung der Przeworsk-Kultur in Opatkowice (Gemeinde Proszowice, Woiwodschaft Kraków)", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 3/4: 183–200.

Address of the Author:

Jarosław Bodzek
Numismatic Cabinet, The National Museum in Krakow
12 Piłsudski Street, 12, 31–109 Krakow, Poland
e-mail: jbodzek@mnk.pl

Translation: Marcin Fijak